

Welzijnsregio en Regio Noord-Limburg klaar voor de volgende 6 jaar...

Algemene Vergadering 12 februari 2019, GC De Schans te Hechtel-Eksel

Guido Vrolix, Directeur Welzijnsregio Noord-Limburg

Welzijnsvereniging (OCMW-vereniging) Welzijnsregio Noord-Limburg:

- *Een samenwerking met een geschiedenis*
- *Een samenwerking met een missie*
- *Een samenwerking met een toekomst*
- *Een samenwerking in verbinding*

Een samenwerking met een geschiedenis

Welzijnsregio Noord-Limburg werd in 2000 opgericht door de toenmalige OCMW-voorzitters en secretarissen. Het werd een OCMW-vereniging toen nog in het kader van de OCMW-wet, die toeliet dat OCMW's zich verenigden om sommige van hun taken samen uit te voeren. Momenteel wordt deze samenwerking geregeld met het decreet lokaal bestuur.

De eerste diensten die werden samengevoegd waren de dienst tewerkstelling en opleiding, de rechtshulp en de schuldbemiddeling. Dat waren diensten die de OCMW's al langer samen uitvoerden en waarbij een personeelslid gedeeld werd met meerdere buurgemeenten. Door de oprichting van Welzijnsregio werden deze diensten en personeelsleden samengebracht binnen één zelfde organisatie.

Bij de opstart kwam het voordeel van de schaalvergroting duidelijk in beeld met de samenvoeging van de diensten gezinszorg. Het merendeel van onze Noord-Limburgse gemeenten had een kleine dienst voor gezinszorg. Dit was een door Vlaanderen erkende en gesubsidieerde dienst en Vlaanderen beloofde het aantal uren gezinszorg in de Noord-Limburgse OCMW's te verdubbelen als er werd samengevoegd over de gemeentegrenzen heen. Zo zouden de uren gezinszorg groeien van aanvankelijk 30.000 uren over de verdubbeling van 60.000 uren en intussen dus 110.000 uren.

Door samenwerking meer subsidies bekomen voor initiatieven die de OCMW's in deze regio willen opzetten, was een motivatie die mee aan de basis lag van Welzijnsregio. Zo was er een tijd lang het natuurproject als activeringsproject bij Tewerkstelling en Opleiding. Later evolueerde dit naar de karweidienst als initiatief in de lokale diensteneconomie en waardoor de tewerkstellingsdoelstelling gekoppeld werd aan de zorg- en ondersteuningsnood van de dienst Gezinszorg en van het Sociaal Verhuurkantoor. Dit was een tweede motivatie met name dat het door het samenvoegen van de diensten ook mogelijk was om meer in de breedte te werken.

De samenwerking liet ook nieuwe dienstverlening toe. Zo was al onder de koepel van Welzijnsregio in 2005 het Sociaal Verhuurkantoor opgericht. Later volgde nog de dienst Wonen, de dienst Integratie van personen van buitenlandse herkomst en de dienst Informatieveiligheid

als ondersteunende dienst voor gemeenten en OCMW's. We namen voor onze regio de regierol op in de sociale economie en vanaf 2018 werd ook het wijk-werken, het vroegere PWA bij Welzijnsregio ondergebracht.

Over dit concrete aanbod van gezamenlijke diensten ga ik nu niet verder uitweiden. Onze medewerkers zijn vanavond zelf aanwezig om hierover alle uitleg te verstrekken en hiervoor dient vooral het derde deel van deze avond, het kennismakings- en ontmoetingsgedeelte.

Een samenwerking met een missie

Zoals uit de historiek blijkt is de samenwerking vooral pragmatisch gegroeid met het organiseren van gezamenlijke diensten.

Maar uiteraard was de organisatie en de groei en verdere uitbouw van de diensten geen doelstelling op zich. Dit paste wel in de initiële opdracht van elk OCMW: een kwaliteitsvolle dienstverlening aanbieden op maat van en beschikbaar voor iedere inwoner van de gemeente en voor de meest kwetsbare in het bijzonder.

Onze OCMW's wilden meer doen dan fragmentarisch steun verlenen in het kader van het wettelijk leefloon. Zij wilden investeren in een dienstverlening die de problematiek van zorg en welzijn, van armoede en achterstelling op een meer structurele wijze aanpakt. Want stilaan werd duidelijker dat dit niet enkel een problematiek van steden alleen was, maar dat dit ook gold voor plattelandsregio's, zij het misschien wat meer verdoken en minder zichtbaar.

En onze voorzitters en secretarissen wilden bij de oprichting van Welzijnsregio niet alleen bezig zijn met de organisatie van diensten, maar ze wilden ook met mekaar in overleg treden om op die manier een meer samenhangend lokaal sociaal beleid te realiseren. Met niet al te grote verschillen in het aanbod over de gemeenten heen.

Van meet af werden aan deze samenwerking enkele belangrijke principes meegegeven die het DNA zijn geworden van Welzijnsregio Noord-Limburg.

- 8 krachtige lokale besturen die kwaliteitsvol en professioneel hun dienstverlening aanbieden aan hun inwoners.
- Dienstverlening lokaal beschikbaar/bereikbaar aanwezig
- Participatief werken, transparant en met engagement
- Eenheid van regio, organisatie en werking

- **8 krachtige lokale besturen die kwaliteitsvol en professioneel hun dienstverlening aanbieden aan hun inwoners.**

In kleinere gemeenten is het moeilijk om ook gespecialiseerde dienstverlening en kennis zelf in huis te halen. Vandaar de keuze om deze samen met de buurgemeenten te organiseren.

Vb een trajectbegeleider die specifiek instaat voor de tewerkstelling van OCMW-cliënten.

- **Dienstverlening lokaal beschikbaar/bereikbaar aanwezig**

De specialistische ondersteuning vanuit de regionale Welzijnsregio wordt lokaal aan de begeleiding toegevoegd. Spreekmomenten en afspraken gaan lokaal in het OCMW of Sociaal Huis door. Voor de cliënt is er geen andere dienst in het spel. Het is een dienst van het eigen OCMW.

Vb. jurist werkt lokaal in het OCMW, zowel voor cliënten als voor MA's.

- **Participatief werken, transparant en met engagement**

Diensten van Welzijnsregio zijn geen diensten die contractueel uitbesteed worden aan derden of bij derden worden ingekocht. Het principe is dat deze door de OCMW's samen worden georganiseerd in volle betrokkenheid met de deelnemende besturen en dit zowel op ambtelijk als bestuurlijk vlak.

Alle besturen nemen deel aan algemene vergadering en Raad van Bestuur. Een algemene vergadering waarin alle raadsleden vertegenwoordigd zijn. Medewerkers van de OCMW's zijn betrokken bij de adviescommissies per dienst, het diensthoofdenoverleg en de adviescommissie algemeen beleid met de algemeen directeurs.

Eenieder is betrokken. Het is het samen opnemen van de doelstellingen, waarvoor samen budget wordt voorzien, samen uitgevoerd en geëvalueerd en waarvoor samen de afrekening wordt gemaakt en de kosten worden verdeeld volgens de afnames van de dienstverlening.

- **Eenheid van regio, organisatie en werking**

Om precies deze structurele en integrale aanpak mogelijk te maken op de lange termijn en binnen eenzelfde afsprakenkader kiezen de lokale besturen voor eenzelfde regionaal kader.

Noord-Limburg van 8 gemeenten:

Bocholt, Bree, Hamont-Achel, Hechtel-Eksel, Lommel, Oudsbergen, Peer en Pelt.

Een werkingsgebied met 160.000 inwoners.

Om een brede intergemeentelijke samenwerking toe te laten over de verschillende beleidsdomeinen van het lokaal beleid heen, werd eind 2017 gekozen voor de parallelle dienstverlenende samenwerking 'Regio Noord-Limburg'. De werking van deze organisatie wordt gespiegeld aan Welzijnsvereniging 'Welzijnsregio Noord-Limburg'.

Deze keuze voor de eenheid van regio en organisatie durft wel eens onder druk te worden gezet vanuit Vlaanderen. Niettegenstaande Vlaanderen zelf pleit voor zo weinig mogelijk 'verrommeling' worden in projectoproepen en erkenningscriteria regelmatig wisselende schaalgroottes en samenwerkingsprincipes vooropgesteld. Voor Noord-Limburg en zijn gemeenten is het veel interessanter en meer werkbaar wanneer deze eenheid van regio en organisatie wordt gehandhaafd.

Een samenwerking met een toekomst

De instrumenten liggen klaar. Vorig jaar is de intergemeentelijke samenwerking opgericht, werd de duur van Welzijnsregio verlengd en kregen beide organisaties een perspectief mee tot 2035.

Voor beide organisaties vallen de doelstellingen gelijk om lokale besturen beleidsmatig en qua dienstverlening te ondersteunen en dit 'binnen alle beleidsdomeinen waarop de besturen verantwoordelijkheid en bevoegdheid hebben.

Het werkterrein is dus heel breed en kan 'vraaggestuurd' naargelang de behoefte van de deelnemende gemeenten ingevuld worden.

Voor de dienstverlenende intergemeentelijke samenwerking is dit nog een volledig nieuw parcours. In de voorbereidende gesprekken werden verschillende balonnetjes opgelaten over mogelijke samenwerkingsinitiatieven en het is nu aan de nieuwe besturen om er concreet invulling aan te geven.

Dit kan dus vanaf vandaag. Zo juist werd de nieuwe Raad van Bestuur aangesteld met de 8 burgemeesters aan het stuur. Dat moet ongetwijfeld heel wat mogelijkheden geven.

Interessant is dat ook ambtelijk al heel wat ervaring is opgedaan en dat vanuit deze hoek er vragen en suggesties zijn en er ook al her en der engagementen worden opgenomen.

Zo zijn er al regionale overlegmomenten van de personeelsdiensten en hebben ook de financieel directeurs van de gemeenten zich al enkele keren samengezet om inzichten uit te wisselen en om te zien of op het terrein van financieel beheer een samenwerking tussen de diensten mogelijk is.

Ook is het voorbije jaar naar aanleiding van de invoering van de GDPR, de Europese richtlijn rond privacy in het gegevensbeheer, op een heel efficiënte manier tot uitwisseling gekomen omtrent de opmaak van het verwerkingsregister voor de verschillende diensten binnen de gemeente.

Verder moet het perspectief voor een vernieuwde intergemeentelijke samenwerking wonen zeker nog eens opgenomen worden.

Mooie voorbeelden die proeven naar meer op het vlak van de intergemeentelijke samenwerking.

En dit 'meer' moeten we zeker ambiëren bij Welzijnsvereniging Welzijnsregio.

Ook hier is de nieuwe Raad van Bestuur zojuist samengesteld met de schepenen van Welzijn aan het stuur.

Bij Welzijnsregio hebben we de aanzet en ervaring van de voorbije 15 jaren en daar kunnen we nu vooruit.

We werken met de OCMW's vooral samen op actor-niveau (de organisatie van de verschillende diensten) en al een stuk rond overleg en afstemming vooral tussen de OCMW's onderling.

De beleidsprioriteiten zoals vastgelegd in het nieuwe decreet Lokaal Sociaal Beleid van het Vlaamse Parlement gaan verder en leggen vooral het accent op:

- De toegang tot de dienstverlening: het Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO) dat samen met de partners CAW en dienst maatschappelijk werk van de mutualiteiten moet worden uitgebouwd onder regie van het lokale bestuur. De fysieke lokale toegang is het Sociaal Huis en Huis van het Kind, beiden ook initiatieven van het lokaal bestuur.
- De Regie van het lokale sociale beleid ligt bij de lokale besturen. Regie voeren is sturing geven aan het opmaken van het plan, maar ook aan de uitvoering hiervan.
- De vermaatschappelijking van de zorg. De zorg meer in de samenleving brengen met de patiënt/cliënt en zijn netwerk centraal, de buurtgerichte zorg en inschakelen van de reguliere eerste lijn en daarna pas de gespecialiseerde hulpverlening.

Vlaanderen stimuleert hier opnieuw de samenwerking tussen de gemeenten om dit lokale sociale beleid samen op te nemen en om dit onder regie van de lokale besturen ook te doen met de andere partners in het Welzijnswerk.

En laat dit nu juist de doelstellingen zijn die onze gemeenten hebben ingeschreven in de statuten van Welzijnsregio. Hier ligt dan ook meteen de belangrijkste opdracht klaar voor de samenwerking in de volgende legislatuur: Samenwerken aan een lokaal sociaal beleidsplan en dit implementeren met alle partners door het organiseren van het Geïntegreerd Breed Onthaal.

We willen hier als Welzijnsregio zo snel mogelijk op inspelen. Ik ben dan ook blij dat de gezamenlijke schepenen voor Welzijn in een voorbereidend overleg voor deze algemene vergadering, het fiat gaven om dit als doelstelling op te nemen. Voorts hebben we al met de diensthoofden sociale dienst kunnen aftoetsen hoe concreet van start kan gegaan en hebben we al de eerste ervaringen van een lopend proefproject rond het Geïntegreerd Breed Onthaal.

Een samenwerking in verbinding

We weten dus intussen van waar we komen en naar waar we willen gaan.

En we weten intussen ook hoe we dit willen.

Met name in een netwerkformule waarbinnen met alle betrokken partners aan dezelfde doelstelling wordt gewerkt en waarin elke partner zijn deel opneemt.

We zien hier in de regio Noord-Limburg mooie projecten ontstaan die gestoeld zijn op dit netwerkprincipe zoals het perinataal netwerk voor kwetsbare moeders, het Cabrio-project dat een netwerk biedt voor dak- en thuisloze jongeren, het plan 'Gezin Centraal Noord-Limburg' dat jaarlijks een extra subsidie van 1 miljoen euro oplevert voor de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. Samenwerking loont, dat is duidelijk.

Maar het is geen vrijblijvend verhaal. Het decreet lokaal sociaal beleid geeft de opdracht aan het lokale bestuur om dit verhaal te schrijven en het is de verantwoordelijkheid van het bestuur om dit ook tot een goed einde te brengen.

Alleen kan het lokale bestuur dit niet. Het vraagt betrokkenheid en engagement van zowel de burgers, het bestuur zelf en van alle betrokken actoren. Het lokale bestuur moet vooral het draagvlak hiervoor mobiliseren.

We noemen het '**De kracht door verbinding**'

- De eigen kracht van de zorgvrager die in verbinding met de hulpverlener wordt versterkt
- De verbinding van de zorgvrager met het eigen netwerk van familie en buurt
- De verbinding tussen dienstverstrekkers vanuit het geïntegreerd breed onthaal
- De verbinding van het sociaal beleid geïntegreerd in de totaliteit van het lokale beleid
- De verbinding in de samenwerking tussen de verschillende gemeenten
- De verbinding in de samenwerking met de verschillende diensten van Welzijnsregio

En in het bijzonder vanavond voegen we daar nog aan toe:

- De verbinding met de raadsleden en medewerkers uit de lokale besturen

Heel ons project moet immers vooral een verbinding tussen mensen zijn.

Ook al zijn we deze avond gestart met de formele samenstelling van de Raad van Bestuur, het vormen van de structuren mag zeker niet het belangrijkste zijn.

Vandaar dat we blij zijn met jullie aanwezigheid hier en we hopen dat u zo dadelijk met veel enthousiasme kennismaakt met de medewerkers van onze diensten en vooral met uw collega's en de collega's uit de buurgemeenten.

En u zal merken dat we eigenlijk allemaal voor dezelfde uitdagingen staan en dat is om van **uw gemeente een welzijns gemeente** te maken en zo van onze regio een echte Welzijnsregio.